

Dosarul nr. 3ra-1358/22
2-20143060-01-3ra-29122022

prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul central (jud: T. Avasiloiie)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, G. Mîra, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Alexandru Enachi,
în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă
de Alexandru Enachi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
anularea actelor administrative individuale defavorabile, obligarea emiterii actului
administrativ individual favorabil privind recalcularea pensiei conform documentelor
prezentate în anul 2017 cu stabilirea pensiei recalculate începând cu data de 15 martie
2017 și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-
a respins cererea de apel depusă de Alexandru Enachi, reprezentat de avocatul
Svetlana Slusarenco și s-a menținut hotărârea din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 13 noiembrie 2020 Alexandru Enachi a depus cerere de chemare în judecată,
în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru
nr.91/2020/59018 din 24 septembrie 2020, anularea răspunsurilor Casei Naționale de
Asigurări Sociale nr.E-1299 din 15 iulie 2020, nr.E-1815/20 din 08 septembrie 2020,
nr.E-2198/20, E-2216/20, E-2241/20, E-2257/20 din 21 octombrie 2020, obligarea
Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia lui Alexandru Enachi
conform documentelor prezentate în anul 2017, cu stabilirea pensiei recalculate,
începând cu data de 15 martie 2017 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantului a invocat că în perioada august 1990 - 30
septembrie 2011, a activat în cadrul Ministerului Apărării al RM, deținând diferite
funcții, după care a fost trecut în rezervă la finisarea contractului cu stabilirea pensiei,
în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor
din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul
Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544/1993, în mărime de 3502 de lei lunar
ceea ce constituia 59 % din solda lunară.

A menționat reclamantul că după pensionare, la solicitarea Ministerului Apărării, cu data de 07 martie 2012 a fost reîncadrat în serviciul militar prin contract, încheind contract de îndeplinire a serviciului militar pe termen de 5 ani.

A mai menționat reclamantul că prin ordinul MA nr.1-021 din 01 martie 2017, a fost eliberat din serviciul militar prin contract, fiind exclus din lista unității începând cu 14 martie 2017, astfel, conform situației la 14 martie 2017, stagiul său militar constituia 32 ani 10 luni și 27 zile, iar acest stagiul militar îi acorda dreptul de a beneficia de pensie în mărime de 75 % din suma soldei.

Astfel, cu referire la art.61 din Legea nr.1544/1993, reclamantul a notat că documentele de care dispunea în martie 2017, îi acordau dreptul la majorarea pensiei, prin urmare la 27 martie 2017 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prin care a solicitat recalcularea pensiei stabilite anterior.

Însă, a notat reclamantul că prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale din 27 mai 2017, recalcularea pensiei i-a fost refuzată motivându-se că Alexandru Enachi ar fi solicitat stabilirea pensiei, însă, lui Alexandru Enachi i-a fost stabilită deja pensie.

Astfel, a menționat reclamantul că nefiind de acord cu decizia de refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale a contestat-o în instanța de judecată, iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să-i recalculeze pensia, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău a fost menținută hotărârea primei instanțe, însă prin decizia Curții Supreme de Justiție cauza a fost restituită la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

După rejudecarea cauzei, în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze pensia începând cu data de 01 aprilie 2017, însă, prin decizia din 28 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă acțiunea depusă de Alexandru Enachi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale ca fiind neîntemeiată deoarece Alexandru Enachi nu poate pretinde la stabilirea unei pensii noi.

A mai menționat reclamantul că în luna iunie 2020 s-a adresat Prim-ministrului Republicii Moldova, cu o cerere prin care a solicitat intervenția Guvernului RM către conducerea Casei Naționale de Asigurări Sociale, pentru recalcularea pensiei sale, începând cu 15 martie 2017, în baza documentelor care-i acordă dreptul la majorarea pensiei.

În acest sens a notat reclamantul că petiția adresată Guvernului RM, a fost readresată spre examinare Casei Naționale de Asigurări Sociale, iar prin răspunsul E-1299 din 15 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale l-a informat că prin cererea din 29 martie 2017 Alexandru Enachi a solicitat stabilirea repetată a pensiei, însă pensia se stabilește o singură dată, iar după eliberarea din serviciu în 2011, lui Alexandru Enachi i-a fost stabilită pensie, astfel, nu există temei de a satisface cererea de recalculare a pensiei.

A susținut reclamantul că nefiind de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1299 din 15 iulie 2020, s-a adresat repetat (pentru a treia oară) la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Centru și Casa Națională de Asigurări Sociale cu cereri prin care a informat că documentele nou prezentate atestă dreptul la o pensie mai mare decât pensia stabilită anterior și a solicitat recalcularea pensiei.

În acest context a menționat reclamantul că în urma examinării cererilor sale, atât Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Centru prin răspunsul nr.E-1815/20 din

08 septembrie 2020 cât și decizia Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Centru prin cu privire la respingerea cererii cu privire la stabilirea pensiei nr.8030 din 25 septembrie 2020, i-au refuzat recalcularea pensiei fără a-i prezenta careva dovezi că documentele prezentate nu iar acordă dreptul la o pensie mai mare.

Astfel, a notat reclamantul că nefiind de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.E-1815/20 din 08 septembrie 2020 și cu decizia Case Teritoriale de Asigurări sciale sector Centru privind respingerea cererii în recalcularea pensiei nr.8030 din 25 septembrie 2020, dînsul le-a contestat cu cerere prealabilă.

Drep urmare, a susținut reclamantul că prin răspunsul E-2198/20, E-2216/20, E-2241/20, E-2257/20 din 21 octombrie 2020 cererea prealabilă a fost respinsă pe motiv că deciziile precedente, prin care s-a refuzat recalcularea pensiei lui Aalexandru Enachi, sunt legale.

A relevat reclamantul că nu este de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale la cererea prealabilă menționat supra și îl consideră ilegal și neîntemeiat invocând în acest sens prevederile art.1 alin. (1), art. 2 alin.(1), art. 13 lit. a), art. 14 lit. a), art. 44, art.48, art. 61 alin. (1) ale Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele afacerilor interne nr. 1544/1993; art.40 al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156/1998; art. 1, art. 53 al Constituției RM, art. art. 10, 11, 20, 209 alin. (1), lit. a), 224 din Codul administrativ.

Astfel, a solicitat reclamantul anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr.91/2020/59018 din 24 septembrie 2020, anularea răspunsurilor Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.E-1299 din 15 iulie 2020, nr.E-1815/20 din 08 septembrie 2020, nr.E-2198/20, E-2216/20, E-2241/20, E-2257/20 din 21 octombrie 2020, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia lui Alexandru Enachi conform documentelor prezentate în anul 2017, cu stabilirea pensiei recalculate, începând cu data de 15 martie 2017, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă acțiunea depusă de Alexandru Enachi. (f.d.97; 102/105)

Dispozitivul hotărârii din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost notificat participanților la proces prin intermediul poștei electronice cu data de 30 septembrie 2021, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d. 98)

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 octombrie 2021, Alexandru Enachi, reprezentat de avocatul Svetlana Slusarenco a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii. (f.d.99/101)

La 20 ianuarie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin intermediul poștei terestre (f.d.106) iar la 15 februarie 2022 prin intermediul poștei electronice avocatului Svetlana Slusarenco a expediat pentru notificare participanților la proces copia hotărârii motivate a primei instanțe, care a fost notificată prin intermediul poștei electronice lui Alexandru Enachi, precum și reprezentantului său avocatul Svetlana Slusarenco cu data de 15 februarie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.109/Verso), iar la 24 februarie 2022,

avocatul Svetlana Slusarenco acționând în interesele lui Alexandru Enachi a depus motivarea apelului (f.d. 119/127).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind în termen apelul depus de Alexandru Enachi împotriva hotărârii din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Alexandru Enachi, reprezentat de avocatul Svetlana Slusarenco și a fost menținută hotărârea din 30 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d.161; 162/174)

Pentru a decide astfel, completul specializat al instanței de apel analizând normele legale relevante și aplicabile cazului dedus judecării în coraport cu probatoriul administrat la dosarul cauzei a conchis că prima instanță corect a ajuns la o concluzie că refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Centru nr.91/2020/59018 din 24 septembrie 2020 de a efectua recalcularea pensiei este legal și temeiuri de a fi anulat nu există, totodată fiind constatată și temeinicia răspunsurilor emise de Casa Națională de Asigurări Sociale nr.E-1299 din 15 iulie 2020, nr.E-1815/20 din 08 septembrie 2020, nr.E-2198/20, E-2216/20, E-2241/20, E-2257/20 din 21 octombrie 2020 privind respingerea cererii prealabile.

Or, completul specializat al instanței de apel a menționat că Alexandru Enachi nu se încadrează în categoria persoanelor ce ar putea să beneficieze de recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu în temeiul Legii nr. 1544/1993, având în vedere faptul că acestuia anterior i-a fost stabilită pensie pentru vechimea în muncă și este deja beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită în temeiul Legii nr. 1544/1993.

La acest capitol, completul specializat al instanței de apel a subliniat că atunci când pensia a fost stabilită la 01 octombrie 2011 în temeiul Legii nr. 1544/1993 cu privire la asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de carabinieri, calculată în cuantum de 59 % conform prevederilor art. 14 din Legea nominalizată, astfel, Alexandru Enachi urmare a reangajării în serviciu și obținerii a unei noi vechimi în serviciu pentru perioada 07 martie 2012 - 07 martie 2017, nu este în drept de a solicita în mod repetat Casei Naționale de Asigurări Sociale stabilirea și recalcularea pensiei pentru vechime în muncă.

În acest sens, completul specializat al instanței de apel a menționat că reclamantul formulând o pretenție privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a reexamina și stabili din nou mărimea pensiei, cu actualizarea mărimii în raport cu vechimea obținută, nu a luat în considerare prevederile legale, și anume că recalcularea mărimii pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi, se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare.

Prim urmare, completul specializat al instanței de apel a considerat neîntemeiat argumentul apelantului, precum că fiind reîncadrat în serviciul militar, după stabilirea pensiei inițiale, i se permite recalcularea și actualizarea din nou a mărimii pensiei, în baza vechimii acumulate pentru toate perioadele serviciului. Or, acestea contravin normelor citate, deoarece recalcularea pensiilor stabilite anterior, poate avea loc doar

în cazul în care este prelungit peste limita de vârstă stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu în organele afacerilor interne, condiție care nu se atestă la caz.

Subsecvent, completul specializat al instanței de apel a notat că Alexandru Enachi poate beneficia ulterior de recalculare a pensiei, conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544/1993, în coroborare cu Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensie, la momentul depunerii cererii de stabilire a pensiei pentru limita de vârstă în condiții generale, unde în stagiul de cotizare vor fi incluse toate perioadele contributive.

La caz, completul specializat al instanței de apel a menționat că reieșind din circumstanțele descrise a conchis că prima instanță corect a aplicat prevederile legii, motiv din care actul judecătoresc de dispoziție prin care a fost respinsă acțiunea depusă de Alexandru Enachi, urmează a fi menținut.

Cu referire la pretenția reclamantului privind compensarea cheltuielilor de judecată, completul specializat al instanței de apel a notat că ținând cont de faptul că acțiunea depusă de Alexandru Enachi a fost respinsă, acesta nu poate beneficia de compensarea cheltuielilor de judecată în baza prevederile art. 96 din Codul de procedură civilă.

Subsecvent, completul specializat al instanței de apel a relevat că alte argumente invocate de apelant în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Drept urmare, dat fiind că argumentele apelantului sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeieri legale pentru casarea hotărârii contestate, completul specializat al instanței de apel a conchis că apelul declarat este integral nefondat și pasibil de a fi respins.

La 04 noiembrie 2022 și la 24 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Alexandru Enachi reprezentat de avocatul Svetlana Slusarenco a depus recurs nemotivat, iar la 13 februarie 2023 motivarea recursului împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanței cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea în sensul formulat. (f.d.150/156)

În motivarea recursului a indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei, suplimentar a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, astfel concluziile instanței fiind în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar aceste încălcări ale instanței de apel au dus la soluționarea greșită a litigiului.

La 30 ianuarie 2023 cât și la 15 februarie 2023, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale copia recursului motivat cât și motivarea recursului depuse de Alexandru Enachi reprezentat de avocatul Svetlana Slusarenco împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de

Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și i-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței. (f.d.159; 174)

Examinând recursul depus de Alexandru Enachi, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2).

Conform art.245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel. Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul

optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În conformitate cu art.96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art. 97 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, rezultă că, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Iar, reieșind din prevederile art.109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Potrivit art.110¹ alin. (1) din Codul administrativ, Notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

Astfel, în corespundere cu art. 18 din Legea nr. 284-XV din 22 iulie 2004, privind comerțul electronic, comunicarea electronică după puterea juridică și puterea doveditoare se echivalează cu informația în formă scrisă. În cazul în care legea prevede ca informația să fie prezentată în scris, această cerință se consideră executabilă prin comunicarea electronică, cu condiția că informația ce se conține în ea este accesibilă pentru utilizare repetată. Comunicarea electronică nu poate fi lipsită de putere juridică sau de putere doveditoare numai din motivul că este întocmită în formă electronică. Responsabilitatea pentru conținutul comunicării electronice o poartă persoana care a întocmit comunicarea electronică, dacă contractul sau legea nu prevede altfel. Modul de acces la informația ce se conține în comunicarea electronică și de protecție a acesteia se stabilește prin lege.

Articolul 21 alin.(1) aceeași Lege, prevede că comunicarea electronică se consideră comunicare a alcătuitorului, dacă a fost expediată nemijlocit de alcătuitor; de persoana autorizată să acționeze în numele alcătuitorului comunicării electronice, inclusiv de intermediarul în comerțul electronic; prin sistemul informațional al alcătuitorului sau, în numele lui, printr-un sistem ce funcționează în regim automat.

Sub acest, aspect, instanța de recurs precizează că art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, reglementează modalitate de comunicare a actelor judecătorești prin

mijloace electronice. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul pre-citat va cuprinde informații cu privire aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Din actele cauzei cert rezultă că la 18 octombrie 2022 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul deciziei contestate, care a fost notificat participanților la proces prin intermediul poștei electronice cu data de 26 octombrie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.148)

La 04 noiembrie 2022 și la 24 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Alexandru Enachi, reprezentat de avocatul Svetlana Slusarenco a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanței cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea în sensul formulat. (f.d.150/152; 153/156)

Tot din actele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2022, a fost notificată lui Alexandru Enachi prin intermediul poștei electronice e-mail - XXXXXXXXXXXXXXXXXX, precum și reprezentantului său avocatul Svetlana Slusarenco prin intermediul poștei electronice e-mail - XXXXXXXXXXXX, cu data de 22 decembrie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.149)

Adresele respective sunt indicate în mandatul avocațional seria MA nr.1332917 din 13 noiembrie 2020 (f.d.86), în cererea de chemare în judecată (f.d.2), precum și în cererile de recurs nemotivate (f.d.151/152;154/155) depuse de avocatul Svetlana Slusarenco în interesele lui Alexandru Enachi împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, fapt care atestă că aceștia și-au dat consimțământul la expedierea actelor de procedură de către instanțele de judecată, prin intermediul poștei electronice.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție că potrivit extrasului atașat la materialele cauzei de către reprezentantul instanței de apel se atestă incontestabil că deciziei motivată din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului Alexandru Enachi, cât și reprezentantului său avocatul Svetlana Slusarenco cu data de 22

decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, și se încadrează în rigorile art. 96 alin. (1) și art.110¹ alin.(1) din Codul administrativ. (f.d. 149)

Cele menționate supra denotă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, pentru prezentarea motivării recursului, a început să curgă începând cu data de 23 decembrie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării lui Alexandru Enachi cât și reprezentantului său avocatul Svetlana Slusarenco a deciziei integrale a instanței de apel, și care urma să expire la data de 21 ianuarie 2023 (zi de sâmbătă), astfel ultima zi de depunerea a recursului motivat fiind ziua de 23 ianuarie 2023, inclusiv (zi de luni).

La 13 februarie 2023, Alexandru Enachi a depus recurs motivat împotriva deciziei din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de Alexandru Enachi. (f.d.161/171)

În această conjunctură, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul motivat nu a fost prezentat de Alexandru Enachi, așa cum prevede art.245 alin.(2) din Codul administrativ, în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, ceea ce în conformitate cu art.246 alin.(2) lit. e) din Codul administrativ, constituie temei de a declara recursul inadmisibil.

Subsecvent, instanța de recurs stabilește că recurenta a neglijat obligația sa de a se conforma prevederilor art.245 alin. (2) din Codul administrativ, adică de a prezenta Curții Supreme de Justiție motivarea recursului în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Prin urmare, se atestă că recurentul a depus motivarea recursul împotriva deciziei instanței de apel cu încălcarea evidentă a termenului legal prevăzut de legiuitor, or, termenul-limită de prezentare a motivării recursului a expirat la 23 ianuarie 2023, inclusiv, pe când acesta a fost depus abia la 13 februarie 2023, adică după expirarea termenului stabilit de lege.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În conformitate cu art.36 alin.(2) din Codul administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurentului Alexandru Enachi, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu

bună credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6§1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „*dreptul la o instanță*” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [*cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei*], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (*cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia*).

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza *Ponomaryov vs Ucraina*, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Sub acest aspect, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că recurentul Alexandru Enachi a cunoscut despre decizia din 18 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (*Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt care a fost ignorant, iar în consecință a generat omiterea termenului prescris la art.245 alin. (2) din Codul administrativ.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Alexandru Enachi ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art.230, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Alexandru Enachi, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru